

Visions geogràfiques del món

Codi: 100333
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	FB	1	2
2500501 Història	FB	1	1
2502758 Humanitats	FB	1	2
2503710 Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Angel Cebollada Frontera
Correu electrònic: angel.cebollada@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: Sí
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

En el grup en anglès l'alumnat ha d'acreditar el primer dia de classe un nivell B2 en llengua anglesa com a mínim. Aquest és un requisit bàsic per poder participar al curs. Les pràctiques dels altres grups podran ser en castellà.

Equip docent

Nuria Valdovinos Perdices
Angel Cebollada Frontera
Ricard Moren Alegret
Francesc Romagosa Casals
Esteve Dot Jutglà
Carlos Haas Fournel
Aimada Sole Figueras

Prerequisits

A part de tenir els coneixements generals que es deriven d'haver superat les proves per accedir als estudis universitaris, no hi ha cap altre prerequisit, excepte el que ha de tenir tot l'alumnat universitari: interès per aprendre.

És interessant tenir coneixements bàsics d'algunes de les llengües romàniques (català, castellà, francès, italià, portuguès) i d'anglès per poder llegir textos de geografia en aquests idiomes.

Pel grup de docència en anglès - *Places and Regions in Human Geography* - l'alumnat ha de tenir el primer dia de classe un nivell B2 en llengua anglesa com a mínim

Objectius

Aquesta assignatura s'imparteix el Primer Curs als Graus d'Antropologia, Història, Humanitats i Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial.

L'assignatura constitueix una introducció als principals temes de la geografia humana des d'una visió de les ciències socials i amb una atenció preferent als aspectes més significatius de la realitat contemporània com la crisi socioecològica i la perspectiva de gènere. El programa està estructurat en quatre grans temes: l'estructura i dinàmica de la població; la geografia econòmica; la geografia política; la geografia cultural. Els temes s'enfocaran des d'una perspectiva mundial, amb especial èmfasi en les interrelacions del món desigual i interdependent en el que vivim

Al final de curs l'alumnat haurà assolit:

1. uns primers coneixements bàsics i fonamentals sobre cadascun dels temes tractats
2. el domini dels conceptes més importants utilitzats en geografia humana
3. una visió de conjunt i unes claus interpretatives bàsiques del funcionament de l'espai mundial
4. la comprensió dels principals elements que articulen i els processos que transformen l'organització territorial de les societats humanes a escala global
5. la capacitat de tractar informació geogràfica i interpretar-la
6. la capacitat d'establir connexions significatives entre els diferents aspectes temàtics del programa

Competències

Antropologia Social i Cultural

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Història

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica

Humanitats

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial

- Analitzar amb esperit crític la relació de la societat amb el territori aplicant el marc conceptual i teòric de la geografia.
- Analitzar i comprendre les dinàmiques geogràfiques (sociodemogràfiques, geoeconòmiques i ambientals) a diferents escales territorials.
- Analitzar i interpretar de manera sistèmica elements ambientals, demogràfics, urbans i paisatgístics.
- Demostrar habilitats d'autoanàlisi i autocrítica.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les principals dinàmiques del món actual des d'un vessant geogràfic.
2. Contrastar i comparar les diferents interpretacions de mapes geogràfics.
3. Demostrar habilitats d'autoanàlisi i autocrítica.
4. Descriure les principals problemàtiques econòmiques, socials i culturals del món.
5. Descriure les relacions espacials, a diferents escales territorials, de la diversitat física, econòmica, social i cultural dels territoris.
6. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
7. Explicar l'estructura del món actual des d'un vessant geogràfic.
8. Exposar els conceptes propis de la Geografia.
9. Identificar la diversitat geogràfica a escala mundial dels processos humans.
10. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema.
11. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i realitzar un esquema.
12. Interpretar els esdeveniments del món actual a partir de la diversitat física, econòmica, social i cultural.
13. Plantejar problemes sobre la desigualtat, la distribució de la població i la urbanització al món, entre d'altres.
14. Utilitzar els principals conceptes relacionats amb el territori i les seves problemàtiques.

Continguts

1. Introducció. Què es la geografia? Què fan els geògrafs/es? Quins són els conceptes claus de la geografia?
2. L'estructura i la dinàmica de la població
3. Una visió geogràfica de l'economia

4. La geografia política: un món complex i canviant

5. La geografia social i cultural

Cada grup adaptarà aquests continguts a un programa concret.

Metodologia

El curs s'estructurarà a partir d'activitats dirigides, d'activitats supervisades i d'activitats autònomes on l'alumnat aprendrà a desenvolupar-se interactivament amb els continguts de l'assignatura amb el suport del professorat

Les activitats dirigides consistiran en classes teòriques impartides pel professorat, que serviran per saber descriure les principals característiques de la geografia humana des d'una perspectiva global i en pràctiques d'aula estan que estan pensades per desenvolupar la capacitat de solucionar qüestions molt concretes i específiques, així com la capacitat d'exposar els resultats d'aquestes.

Les activitats supervisades es faran en forma de tutories de seguiment de les tasques encarregades pel professorat i/o per tutories per resoldre dubtes que pugui tenir l'alumnat. Així mateix, també podran haver-hi treball de camp segons les activitats pràctiques de cada grup

Les activitats autònomes podran ser individuals o en grup depenent de les tasques encarregades.

Le tasques encarregades sempre tindran una data de lliurament límit que caldrà respectar.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	32	1,28	1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 12
Pràctiques d'aula i/o seminaris	15	0,6	2, 4, 5, 9, 10
Tipus: Supervisades			
Tutories pel seguiment dels treballs pràctics	10	0,4	1, 2, 4, 7, 10, 12
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	37	1,48	4, 5, 7, 9, 10, 12
Preparació del treball pràctic	50	2	1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12

Avaluació

Els procediments d'avaluació previstos són:

1) Proves escrites: capacitat de relacionar en bona mesura el que s'ha treballat a l'assignatura fins al moment de la realització de cada prova.

2) Treball pràctic. Aquest paquet d'activitats pot comprendre exercicis pràctics a l'aula i al campus en general per mostrar la capacitat de solucionar qüestions molt concretes i específics així com un treball de curs, individual o en grup, on a partir d'un treball regular i tutoritzat, l'alumnat ha de mostrar la capacitat de buscar informació, sintetitzar-la i ordenar-la. En tots els casos, cal ser pulcre en l'entrega de les feines on els aspectes formals siguin gairebé impecables, incloent la correcta citació de totes les fonts d'informació i dades.

El primer dia de classe el professorat de cada grup comentarà el programa de l'assignatura. En el programa hi haurà el contingut detallat, les activitats d'avaluació a realitzar, les dates d'entrega i les lectures obligatòries per a cada tema.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Recuperació

El primer dia de classe, cada professor o professora informará a l'alumnat del procés de recuperació, quines activitats avaluatives podran ser objecte de recuperació i en quines condicions i les publicarà al campus virtual (Moodle) del grup.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir-li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

No evaluable

L'estudiant rebrà la qualificació de "No evaluable" en el cas que no faci i lliuri alguna de les proves finals escrites o que no faci i lliuri el treball de curs demanat.

La copia o plagi de material, tant en el cas de treballs, de les pràctiques com en el cas dels exàmens, constitueixen un delict que serà sancionat amb un zero a l'activitat. En cas de reincidència es suspendrà tota l'assignatura. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduïx tot o part del treball d'un/a altre/a company/a o autor/a d'una obra escrita. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un/a autor/a com a propi, sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Podeu veure la documentació de la UAB sobre "plagi" a: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves escrites	40 %	3	0,12	2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Treball pràctic I	30%	3	0,12	1, 4, 5, 7, 8, 14
Treball pràctic II	30%	0	0	2, 5, 6, 9, 10, 12, 13

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

Attané, Isabelle; Burgeilles, Carole; Rault, Wilfried (2015) *Atlas mondial des femmes. Les paradoxes de l'émantipation*. París: Autrement

dell'Agnes, Elena (cur.) (2009) *Geo-Grafia. Strumenti e parole*. Milà: Unicopli.

Dunlop, Jérôme (2012) *Les 100 mots de la géographie*. Paris: Presses Universitaires de France.

Durand, Marie-Françoise; Copinschi, Philippe; Martin, Benoît; Placidi, Delphine (2008). *Atlas de la globalización. Comprender el espacio mundial contemporáneo*. València: Publicacions de la Universitat de València.

Fouberg, Erin H.; Nash, Alexander J.; Murphy, Alexander B. & de Blij, HarmJ. (2015) *Human Geography: People, Place, and Culture*, Somerset, NJ: Wiley.

Hiernaux, Daniel; Lindón, Alicia [eds.] (2006). *Tratado de geografía humana*. Barcelona: Anthropos.

Loda, Mirella (2008) *Geografia sociale. Storia, teoria e metodi di ricerca*. Carocci Editore.

Marshall, Tim (2020, de la traducció) *Prisioneros: Geografía. El mundo explicado en 12 sencillos mapas*, Barcelona: Planeta. (Marshall, T. (2016) *Prisoners of Geography*, London: Elliot & Thompson.)

Murphy, Alexander B. (2020). *Geografía. ¿Por qué importa?*. Madrid: Alianza Editorial.

Morén-Alegret, Ricard & Wladyka, Dawid (2019) *International Immigration, Integration and Sustainability in Small Towns and Villages. Socio-Territorial Challenges in Rural and Semi-Rural Europe*, Londres: Palgrave Macmillan / Springer.

Ortiz, Anna [coord.]; Badia, Anna; Cebollada, Àngel; Mendizàbal, Enric; Solana, Miguel; Vera, Ana (2011). *Visions geogràfiques del món*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona Servei de Publicacions (Materials, 222).

Pelletier, Philippe (2017) *Quand la géographie sert à faire la paix*. Lormont: Le bord de l'eau.

Richardson, Douglas et al. (eds.) (2017) *The International Encyclopedia of Geography: People, the Earth, Environment, and Technology*, Chichester, UK; Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

Romero, Joan [coord.] (2007). *Geografía humana. Procesos, riesgos e incertidumbres en un mundo globalizado*. Barcelona: Ariel, 2a ed.

Solana, Miguel [coord.] (2016). *Espacios globales y lugares próximos. Setenta conceptos para entender la organización territorial del capitalismo global*. Barcelona: Icaria.

United Nations Development Program / Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo (2022). *Human Development Report 2022 / Informe sobre Desarrollo Humano 2022*, New York: UNDP/PNUD (: <https://hdr.undp.org/content/2022-special-report-human-security>).

Urry, John (2017). *Offshore: la deslocalización de la riqueza*. Madrid: Capitán Swing.

BIBLIOGRAFIA TEMÀTICA:

Davis, Mike (2007). *Planeta de ciudades miseria*. Madrid: Foca.

Lacoste, Yves (2010). *Geopolítica*. Madrid: Síntesis.

Livi-Bacci, Massimo (2002). *Historiamínima de la población mundial*. Barcelona: Ariel.

Méndez, Ricardo (2011). *El nuevo mapa geopolítico del mundo*. Valencia: Tirant lo Blanch.

Naím, Moisés (2013). *El fin del poder*. Barcelona: Debate.

Nel·lo, Oriol(2001). *Ciutat de ciutats: reflexions sobre el procés d'urbanització a Catalunya*. Barcelona: Empúries.

Tertrais, Bruno; Papin, Delphine (2018) *Atlas de las fronteras*. Madrid: Cátedra.

* * * * *

Són molt útils els diferents atles publicats per *Le Monde Diplomatique* els darrers anys:

Atlas medioambiental (2008)

Atlas Geopolítico 2010 (2009)

Atlas de las civilizaciones (2010)

Atlas de las migraciones (2010)

Atlas Le Monde Diplomatique (2010)

Atlas de las mundializaciones (2011)

Atla histórico. Historia crítica del siglo XX (2011)

Atlas de las minorías (2012)

Atlasde los conflictos de fronteras (2013)

Atlas de las metrópolis(2014)

Atlas de las batallas por la energía (2014)

Atlas de las utopías (2014)

Atlas de historia crítica y comparada (2015)

Durant l'assignatura es recomanaran altres llibres, articles, recursos audiovisuals i bases de dades en format analògic i digital.

Programari

Els principals programes informàtics emprats per l'alumnat són Word, Excel, PDF, Power Point... A més, s'usaran la plataforma MOODLE i, si s'escau, TEAMS, així com, eventualment, xarxes socials com TWITTER.